Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Keskusrikospoliisin lausunto

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 25.3.2025 / KAA 2/2024 vp / asiantuntijalausuntopyyntö

Keskusrikospoliisin asiantuntijalausunto kansalaisaloitteeseen KAA 2/2024 vp Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt 11.3.2025 Keskusrikospoliisilta kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien kansalaisaloitetta kannabiksen laillistamiseksi, sääntelemiseksi ja verottamiseksi.

Keskusrikospoliisi ei näe tarvetta nykyisen sääntelymallin muuttamiselle.

Keskusrikospoliisi viittaa Poliisihallituksen (9.12.2024 ja 18.12.2024), Helsingin poliisilaitoksen (23.5.2024) ja Lounais-Suomen poliisilaitoksen (10.12.2024) samasta kansalaisaloitteesta antamiin aikaisempiin lausuntoihin Eduskunnan lakivaliokunnalle. Nämä lakivaliokunnalle vuonna 2024 annetut lausunnot perusteluineen vastaavat täysin myös Keskusrikospoliisin näkemystä. **Edellä esitetyn perusteella myös Keskusrikospoliisin kanta kannabiksen ja muiden huumausaineiden käytön rangaistavuuden poistamiseen on kielteinen.**

Poliisin valtakunnallisena yksikkönä Keskusrikospoliisin koko Suomea koskeva tehtäväkenttä vakavan, ammattimaisen ja järjestäytyneen huumausaine- ja muun rikollisuuden paljastamisessa ja tutkinnassa asiantuntijapalveluineen on laaja ja keskeinen. Järjestäytyneen huumausainerikollisuuden keskeisenä rikostorjunnallisena lainvalvontaviranomaisena Keskusrikospoliisi korostaa edellä mainittujen Poliisihallituksen ja poliisilaitosten lausuntojen rinnalla, että kannabiksen laillistaminen, sääntely ja verotus eivät heikentäisi ammattimaisen ja järjestäytyneen huumausainerikollisuuden nykyistä asemaa ja merkitystä. Päinvastoin, erittäin todennäköisesti kansalaisaloitteen esitykset lisäisivät laittoman ja säännöstelemättömän kannabiksen tarjontaa ja kysyntää ja vahvistaisivat kannabista suurimittaisesti salakuljettavien, välittävien ja myyvien organisoitujen rikollisverkostojen asemaa ja merkitystä.

Kansainväliset ja kansalliset järjestäytyneen rikollisuuden toimijat verkostoineen salakuljettavat Suomeen ja välittävät suomalaisille huumemarkkinoille kannabista vain siksi, että jokainen rikollistoimija kannabiksen pitkässä salakuljetus-, välitys- ja myyntiketjussa saa toiminnastaan laitonta taloudellista hyötyä. Suomalaisilla laittomilla huumausainemarkkinoilla kannabiksen vähittäismyyntihinta on ollut pitkään keskimäärin 15–17 euroa grammalta. Mikäli kansalaisaloitteen esittämällä tavalla laillistetulle kannabikselle kohdennetaan vero, ja myyjän kate ja tavoiteltava liikevoitto kulujen jälkeen otetaan vielä lukuun, erittäin todennäköisesti laillistetun kannabiksen vähittäishinta tulisi nousemaan huomattavasti yli sen, mitä aine maksaa laittomilla huumemarkkinoilla. Tämän puolestaan erittäin todennäköisesti johtaisi kahdenlaisten kannabismarkkinoiden, säännösteltyjen kalliimpien laillisten ja toisaalta ilman rajoitussääntöjä toimivien halvempien laittomien kannabistuotemarkkinoiden olemassaoloon suomalaisilla huumausainemarkkinoilla.

Suomen huumausainemarkkinoilla myydään ja ostetaan eniten kannabistuotteista (marihuana ja hasis) ulkomailta salakuljetettua marihuanaa. Huumekäyttöön jalostetun kannabiskasvin kukista ja ylimmistä lehdistä saatava marihuana on pitkään ollut suomalaisilla kannabistuotteiden markkinoilla ylivoimaisesti suosituin aine, jota suurimittaisesti salakuljetetaan ulkomailta, myydään ja ostetaan erityisesti digitaalisessa verkko- ja pikaviestisovelluksin käytävässä kaupassa sekä kotiviljellään omaan käyttöön ja ulosmyyntiin. Vuonna 2023 poliisi ja Tulli takavarikoivat marihuanaa enemmän kuin koskaan, kaikkiaan yhteensä yli 1 000 kiloa, ja vuonna 2024 lainvalvontaviranomaisten takavarikkoon päätyi jälleen historiallisen paljon marihuanaa, yhteensä 1 670 kiloa.

Useiden tutkimusten mukaan Suomessa huumausainekaupan siirtyminen perinteisestä kasvokkain tapahtuvasta katukaupasta ajasta ja paikasta riippumattomaan digitaaliseen kaupankäyntiin on ollut kansainvälisessä vertailussa yksi nopeimpia ja kattavimpia. Suomen kaikkien poliisilaitosten alueilla pimeän verkon huumekaupasta ja erityisesti paikallisista salatuista pikaviestisovellusryhmistä on tullut yksi merkittävimmistä kannabiksen ja muiden huumausaineiden hankinta- ja välityskanavista.

Digitaalisen huumausainekaupan ja erityisesti kannabiskaupan nopea laajeneminen ja kasvaminen ovat avanneet rikoshyödyn ansaitsemismahdollisuuksia myös täysin uusille ryhmille ja henkilöille. Nopean ja helpon taloudellisen hyödyn toivossa monia nuoria aikuisia, tätä nykyä aikaisempaa enemmän myös alaikäisiä, toimii pimeän verkon ja salattujen pikaviestisovellusten kautta tapahtuvassa huumausainekaupassa ilman, että heillä olisi merkittävää rikollista taustaa tai yhteyksiä vakiintuneisiin rikollisverkostoihin.

Edellä esitetyn perusteella voidaan perustellusti arvioida, että kansalaisaloitteessa esitetyt toimet toteutuessaan erittäin todennäköisesti tulisivat entisestään vahvistamaan sekä järjestäytyneen huumausainerikollisuuden merkitystä suomalaisilla laittomilla kannabismarkkinoilla että vähittäishinnaltaan edullisen laittoman kannabiksen suosiota lisääntyvän käyttäjäkunnan keskuudessa.

Järjestäytyneen huumausaine- ja muun rikollisuuden keskeisenä rikostorjunnallisena lainvalvontaviranomaisena Keskusrikospoliisi lopuksi korostaa, että nykyinen sääntelymalli mahdollistaa sen, että alun alkaen vähäisiltä näyttävien kannabikseen liittyvien rikostutkintojen kautta poliisi usein pääsee laajempien huumausaineiden levitys- ja maahantuontiorganisaatioiden jäljille ja selvittämään järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyviä rikoskokonaisuuksia.

Robin Lardot, Keskusrikospoliisin päällikkö, Poliisineuvos

Jari Leskinen, Erikoistutkija

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 18.03.2025 klo 08:29. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Kirjoita tähän

Jakelu

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallitus